

VII KATUMUKSEN SAKRAMENTTI

Kysymys: Millä muulla nimellä katumuksen sakramenttia nimitetään?

(Vastaus: Rippi, synnintunnustus tai synninpäästö)

Kristitty on saanut kaikki synnit anteeksi kasteen sakramentissa, mutta ”ei ole ihmistä, joka ei olisi syntiä tehnyt”. Kasteen jälkeen ihminen lankeaa jälleen synteihin, jotka tahraavat hänen sielunsa ja riistävät häneltä mahdollisuuden elää täyttä elämää Jumalassa. Pyhät isät ovat kutsuneet katumuksen sakramenttia toiseksi kasteeksi. He painottavat sen puhdistavaa ja uudistavaa voimaa: ”Katumus on uusi kaste. Katuva sopii Jumalan kanssa, että hän ojentaa elämänsä. Katuva tekee sovinnon Jumalan kanssa ja lupaa tehdä hyviä tekoja entisten syntiensä korvaukseksi. Katumus on omantunnon puhdistamista”, sanoo pyhä Johannes Siinailainen.

Kristus aloitti julistustyönsä sanoilla: ”Kääntykää, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle” (Matt. 3:2). Kristus kutsuu meitä muuttamaan ajattelutapaamme ja elämäämme. Hän kutsuu meitä uudistamaan mielemme ja tunteemme, kieltäytymään syntisistä teoista ja ajatuksista ja kirkastumaan. Raamatussa kääntyminen tarkoittaa samaa kuin katumus. Kääntyminen on sitä, että me alamme vieroksua synnillistä elämää ja palaamme hänen luokseen, jonka olemme jättäneet.

Kysymys: Minkä vertauksen Kristus esitti puhuessaan katumuksesta?

(Vastaus: Vertauksen tuhlaajapojasta)

Katumus alkaa siitä, että me tuhlaajapojan tavoin alamme katua ja käännyimme. Tästä kasvaa päättäväisyys, joka päättyy Isän luo palaamiseen, synnintunnustukseen, anteeksiantoon ja hengelliseen ylösnousemiseen.

Apostolien teoissa kerrotaan, että ”monet uskoon tulleet kävivät avoimesti tunnustamassa, mitä kaikkea olivat tehneet” (Apt. 19:18). Pakanuudesta kääntyneiden kristillinen elämä alkoi synnintunnustuksesta. Joskus synnit tunnustettiin julkisesti koko yhteisön edessä, joskus taas useamman papin edessä. Useimmiten synnintunnustus oli kuitenkin salainen.

Synninkatumuksen sakramentin toimitus alkaa papin lukemilla valmistavilla rukouksilla, joissa anotaan synnintunnustukseen valmistautuvalle oikeaa katumuksen mieltä, sekä Jumalan armoa ja laupeutta. Tätä seuraa kehoitus tunnustaa synnit mitään pelkäämättä ja salaamatta sekä tunnustamista häpeämättä. Näitä rukouksia seuraa varsinainen synnintunnustus. Siihen on edeltäkäs valmistauduttava miettimällä syntejä, joita on tehnyt Jumalaa, lähimmäisiä tai itseä vastaan. Synninkatumuksen jälkeen pappi rukoilee katuvalla synneistä vapautusta. Rukouksen jälkeen katuva polvistuu, rippi-isä peittää hänen päänsä epitrakiililla ja

siunaten katuvaan pään lausuu synninpäästön sanat. Tämän jälkeen katuva nousee, suutelee pyhää ristiä ja evankeliumia sekä ottaa papilta siunauksen.

Kysymys: Kuinka usein synnintunnustuksella olisi käytävä?

(Vastaus: Synnintunnustuksella voi käydä aina, kun ihminen kokee siihen tarvetta. Hengellisesti kasvattava tapa on käydä synnintunnustuksella ainakin suuren- ja joulupaaston aikana.)

Katumuksen sakramenttiin säännöllisesti valmistautuva ja osallistuva alkaa tajuta syvemmin oman syntisyytensä, mikä auttaa häntä muuttamaan elämäänsä. On hyvin kuvaavaa, että ne jotka osallistuvat katumukseen harvoin tai eivät lainkaan, eivät tunne olevansa syntisiä. Ne taas, jotka osallistuvat katumukseen säännöllisesti, löytävät itsestään paljon vikoja ja puutteita ja yrittävät taistella niitä vastaan.

Synnintunnustuksella on tarpeen käydä ainakin muutaman kerran vuodessa ja vain yhden papin luona, josta tulee rippi-isä. Synnintunnustuksen vastaanottava pappi on ikään kuin peili, joka heijastaa katuvaan teot niin, että ne ymmärretään synneiksi, joista on pyrittävä pääsemään eroon. Rippi-isään on voitava luottaa ja suhteen on hyvä olla lämmin mutta etäinen.

Ihminen tunnustaa syntinsä Jumalalle ja pappi on toimituksessa vain todistajana. Kirkon kokemuksen mukaan papin läsnäolo on välttämätön, sillä monet eivät tunne häpeää Jumalan edessä, jota he eivät näe, mutta heitä hävettää tunnustaa syntejään toisen ihmisen edessä. Pappi on hengellinen ohjaaja, joka auttaa löytämään oikean tien synnin voittamiseksi.

Jumala on antanut papeille oikeuden julistaa synnit anteeksi annetuiksi Jumalan nimessä. Kristus sanoi apostoleille: ”Kaikki, minkä te sidotte maan päällä, on sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te vapautatte maan päällä, on myös taivaassa vapautettu” (Matt. 18:18). Tämä valta sitoa ja vapauttaa on kirkon uskon mukaan siirtynyt apostoleilta heidän seuraajilleen, piispoille ja papeille.

Kysymys: Miten valmistaudutaan katumukseen?

(Vastaus: Valmistautumisen apuna voi lukea kymmenen käskyä ja uskontunnustuksen ja sitten miettiä, mitä syntejä on tehnyt Jumalaa, lähimmäisiä ja itseä vastaan.)

Katumuksen sakramenttiin valmistautumista auttaa vaikkapa Valamon luostarin vuonna 2000 julkaiseman arkkimandriitta Nektarioksen Paluu -kirjan lukeminen. Valmistautumisen voi suorittaa kirjoittamalla synneistä muistilista, joka auttaa tunnustamaan kaikki ne synnit, jotka painavat mieltä. Muistilistaa voi kerätä edellisestä synnintunnustuksesta seuraavaan ja pitää sitä tallessa vaikkapa Raamatun välissä.

Joku synti voi olla katuvalle niin painava, että siitä haluaa eroon kasvattamalla itseään hengellisellä katumusharjoituksella. Tästä käytetään nimitystä epitimia. Kysymyksessä ei siis ole rippi-isän määräämä rangaistus, sillä katuvaan on otettava epitimia vapaaehtoisesti vastaan ja hänen on nähtävä se keinona päästä eroon tietystä synnistä. Mahdollisia epitimian muotoja ovat mm. maahankumarrukset jumalanpalveluksen aikana kirkossa tai kotona luettujen aamu- ja iltarukousten aikana, Jeesuksen rukouksen lukeminen, paasto, hyväntekeväisyys, hengellisen kirjallisuuden ja rukousten lukeminen. Epitimian suorittaminen määrätään vain tietyksi rajalliseksi ajaksi, jonka jälkeen katuva saa synninpäästön.

Laulu: Armahda meitä Herra armahda meitä, / kun emme taida itseämme millään puolustaa... (Katumustroparit)

